

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi - Journal of Social Sciences
Cilt/Volume: 2004-2 Sayı/Issue: 9

DEĞER MÜHENDİSLİĞİNİN TÜRK KAMU ORGANİZASYONLARINDA UYGULANABİLİRLİĞİ: İL İDARE KURULLARINA İLİŞKİN BİR VAKA ÇALIŞMASI M. Turan ÇUHADAR*

ÖZET

Değer Mühendisliğinin kamu yönetiminde uygulanmasına ilişkin olarak yapılan bu çalışmada, değer mühendisliği açısından İl İdare Kurulu kararları irdelenmiştir. İl İdare Kurulu'nda yapılan işlemlere değer mühendisliği yöntemi uygulandığı takdirde, zaman kaybına neden olan gereksiz ve fonksiyonel olmayan işlemler tespit edilmektedir. Bu araştırmanın sonucunda; değer mühendisliği, kamunun sunduğu hizmetlerin maliyetini azaltarak daha fonksiyonel hale getirmede önemli bir yönetim kavramı olarak önerilmektedir.

ABSTRACT

Applicability of value engineering to turkish public sector: a case study on provincial administration council

In this study which is concerned about the implementation of value engineering in public sector, Provincial Administration Council decisions have been examined from a value engineering viewpoint. The transactions have been determined which are useless, dysfunctional and a source of time-loss when value engineering principles have been applied. The transactions, which are useless, dysfunctional, and sources of time loss according to value engineering principles, have been determined. In conclusion, value engineering is proposed as a tool to make the services provided by' public sector more functional while reducing their costs.

1. GİRİŞ

Bilişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı değişimler sonucu yer kürenin tek bir pazar haline gelmeye başlamasıyla maliyet, zaman, kalite ve hizmet konuları, örgütlenme ve yönetim faaliyetlerini sürekli olarak etkilemektedir. Rekabetçi baskılar, işletmeleri hammadde tedarikinden ürünün müşteriye

* Doktorant, Aksaray Vali Yrd.

teslimine kadar, hatta ürünün müşteri tarafından tüketilme safhasına kadar, değer zincirinin her aşamasında maliyet, kalite, fonksiyonellik, zaman kullanımı gibi konularda yeni yöntemler tasarlamaya ve arayışlara zorlamaktadır. “Artık ne üretirsen satılır” devri sona ermiş, “neyi, kaçta üretiyorsun ve ne işe yarar”, gibi sorgulamalar ön plana çıkmıştır. Sadece bulunulan mahaldeki ürünlerle yetinmek yerine, tüm dünyadaki ürünlerin özelliklerini, fonksiyonlarını, fiyatlarını, kalitesini inceleme, ölçme, sorgulama ve değerlendirme imkanı bulunmaktadır. Günümüzün rekabetçi koşullarında varlıklarını sürdürmek isteyen işletmelerin; düşük maliyetli, yüksek kaliteli, çok fonksiyonlu ve tüketici taleplerine uygun mal ve hizmet üretmek için uyguladıkları tekniklerden birisi de değer mühendisliğidir. İşletmeler açısından değer mühendisliği, düşük maliyette gerekli fonksiyonelliğe sahip ve optimum değerde ürün, hizmet veya sisteme ulaşmayı sağlayan organize bir çabadır.¹ İşletmelerde meydana gelen bu değişimlere paralel olarak, geç de olsa kamu organizasyonlarında da bir takım değişimler yaşanmaktadır.

Ülkemizde, teorik olarak da az bilinmekte olan değer mühendisliğinin uygulamaları oldukça azdır ve yenidir.² Bu çalışmada; Değer Mühendisliği (DM) hakkında temel bilgiler verildikten sonra, DM'nin uygulama alanları, kamu ve özel sektör uygulamaları, ülkemizdeki durumu ve DM iş akış planı (uygulama aşamaları) hakkında bilgiler verilmektedir. Bir vak'a çalışması olarak, İl İdare Kurullarının işlem ve fonksiyonları DM açısından irdelenmektedir. Bu nedenle öncelikle il idare kurullarının iş ve işlemleri yasal dayanakları ile birlikte tespit edilerek, DM açısından irdelenmektedir.

2.DEĞER MÜHENDİSLİĞİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

2.1. Değer Mühendisliğinin Tarihçesi

Değer Mühendisliği ilk olarak ABD de ortaya çıkmıştır.³ 2. Dünya savaşı sırasında General Elektrik firmasında çalışan Lawrence D. Miles, kıt kaynakların etkin kullanımı amacıyla DM kavramını geliştirmiştir. Miles, mevcut olan materyallerin, olmayanlar yerine kullanılması sonucunda gördü ki, yeni materyaller hem daha ucuzdu, hem de performansı daha iyiydi. Böylece yeni bir disiplin olarak DM doğmuştur.

1950'li yıllarda fonksiyon ve birleşik maliyetler üzerine çalışan yaratıcı takımlar, gereksiz maliyetlerin elemine edilmesiyle ilgili kuralların belirlendiği Değer Analizi yöntemini geliştirdiler. Değer Analizi yöntemi, Birleşik Devletler

1 John W GREVE ve Frank W. WILSON. Value Engineering in Manufacturing Prentice- Hall. Inc New Jersey 1967 s.3.

2 Durmuş ACAR ve Hasan AKLAN. Mamul Maliyetlerinin Yönetiminde Etkin Bir Araç: Değer Mühendisliği basılmamış. s.1

3 Roger B. SPERLING. Understanding Value Engineering. Aug. 2001. Vol 33, issue 8, s.1

donanmasında uygulanmaya başlandı ve Değer Mühendisliği olarak anılmaya başlandı. 1958 yılında da Amerikan Değer Mühendisliği Cemiyeti kuruldu.

1960'lı yıllarda ABD Savunma Bakanlığı, Değer Mühendisliğini askeri sisteme tatbik başlandı. Değer Mühendisliği askeri yapı projelerinden, Donanma Komutanlığı araç-gereç ihtiyaçlarına, ordu birlikleri mühendisliğinden ticarî fabrikalara kadar genişledi. Bu yıllarda değer mühendisliği, Japonya, Avustralya, İngiltere, İtalya ve Kanada'da uygulanmaya başlandı.

1970'li yıllarda, ABD Çevre Koruma Kurumu, değer mühendisliği metodu ile atık sudan 10 Milyon \$ tasarruf sağladı. Kamu Konut İdaresi de, inşaat yönetiminde kullanmaya başladı. Ulaştırma Bakanlığı da eyaletler düzeyindeki birimlerine, değer mühendisliğini uygulamaları konusunda genelge yayınladı. Özel sektör de iletişim, imalat, otomotiv, kimya, inşaat sektörü ile gemicilik tasarım ve yapım işlerinde değer mühendisliğini kullanmaya başladı.

1980'li yıllarda Değer Mühendisliği teknikleri artık birçok ülkede donanım, yazılım, inşaat, otoyol, altyapı, su, atık su gibi alanlarda, kısacası ticari, askeri ve kamusal alanlarda uygulanmaya başlandı. Artık değer mühendisliği teknikleri proje, üretim ve bütçeleme gibi hayatın her alanında uygulanmaya başlandı.

1990'lı yıllarda artık değer mühendisliğini yasal düzenlemelere konu oldu ve ABD Bütçe İdaresi, ülke ölçeğinde federal fonlardan desteklenen projelerin tamamında değer mühendisliğinin kullanımını zorunlu hale getirdi. Ve nihayet 2000 yılından itibaren anlaşılmıştır ki, artık değer mühendisliğinin dünya ölçeğinde geniş bir kabul ve uygulama alanı bulacaktır.⁴

2.2. Değer Mühendisliğinin Tanımı ve Kapsamı

Değer mühendisliği, Değer Analizi olarak da ifade edilmektedir. Analiz; tahlil, çözümlenme, bir takım şeyleri ortaya çıkarma anlamına gelmektedir. Değer terimi ise, kullanım yerinde bir ürünün fonksiyon veya fonksiyonlarını beğeni ile yerine getirebilmesi için ürüne kazandırılmış özellikler ve bu özelliklerin meydan getirdiği faydaların bir ölçüsü olarak tanımlanabilir.⁵

Değer Mühendisliği ise; düşük maliyetle, gerekli fonksiyonelliğe sahip optimum değerde ürün, hizmet veya sisteme ulaşmayı sağlayan organize çabaların bütünüdür.⁶ Yönetim teorilerinde durumsallık yaklaşımı, mükemmellik yaklaşımı, toplam kalite yaklaşımı gibi meydana gelen değişiklikler, maliyet yönetiminde de yeni ufukların oluşumuna neden olmuştur. Dolayısıyla 1967 yılında yapılan bu tanım da yeni içerikler kazanmıştır. Nitekim, değer mühendisliği; "belirli bir kalite, güvenilirlik ve hedef maliyetle,

4 SPERLING, s.1

5 Adem TÜRKAY ve F. Can AKTAN. Değer Analizi ve Bir Mutfak Sandalyesi üzerinde Uygulanması. Hacettepe ÜN.V. Ağaç İşleri Endüstri Müh. Bl. 1996-1997, Bahar Dönemi Bitirme Tezi. Beytepe. (Yayınlanmamış çalışma).

6 GREVE ve WILSON s.3

belirli bir amaca ulaşabilmek için mamulün maliyetlerini etkileyen faktörlerin sistematik ve disiplinler arası inceleme süreci.” şeklinde tanımlanabilirken; “bir program, proje, sistem, ürün, ekipman birimi, bina, tesis, hizmetin işlevselliğinin analizi ve performansı, güvenilirlik, kalite, döngüsel maliyetlerin geliştirilmesine yönelik alanlarda kalifiye personelin uyguladığı yönetim anlayışıdır.” şeklinde de tanımlanabilmektedir.⁷ Literatürde değer mühendisliğinin tanımı, kullanım alanlarına göre de farklılık göstermektedir. Bazıları işlevini, unsurlarını, özelliklerini ön plana çıkarmaktadır.

DM, özel bir maliyet kontrol yöntemi olup, projede istenen fonksiyon, performans ve güvenirligi, en düşük maliyetle sağlamak açısından proje veya işletim fonksiyonlarının sistematik ve yaratıcı analizlerini içerir.⁸

2.3 Değer Mühendisliğinin Temel İlkeleri ve Özellikleri

Değer Mühendisliği faaliyetlerinin temel amacı, değer yaratmaktır. Mevcut değer mühendisliği uygulamalarına göre “değer”, çoğunlukla maliyet düşürmenin karşılığı olarak görülmesine rağmen, özellikle rekabetçi ortamlarda maliyetlerin yanında “kalite” ve “fonksiyonellik” kavramlarının da değer kapsamına alındığı görülmektedir.⁹

Değer Mühendisliği, rekabetçi ortamlarda fonksiyonellik ve maliyetler bakımından işletmeye yardımcı olabilecek bir kavramdır. Kalite ve fonksiyonelliğin dikkate alınmadığı bir maliyet azaltma tekniğinin, özellikle müşteri tatmini konusunda, işletmelere önemli katkılar sağlaması beklenemez. Bu noktadan hareket eden değer mühendisliği yaklaşımında, her mamulün asıl ve ikincil işlevleri tanımlanmakta ve bu işlevlerin değerleri analiz edilmektedir.¹⁰

Mamule yapılan harcamaların, müşterilerin değer verdiği doğru spesifikasyonlar üzerinde yoğunlaşp yoğunlaşmadığını araştırarak; oluşturduğu değer endeksi yardımıyla kalite, fonksiyonellik ve maliyet ilişkilerini ortaya koymaktadır. Değer Mühendisliğinin uygulanışı işletmelere göre farklılıklar göstermekle birlikte, genellikle, Değer Mühendisliğinin temel ilkelerini şöyle sıralayabiliriz.

- Değer ve fonksiyonellik
- Kalite ve tatmi
- Maliyet ve servis optimizasyon
- Beyin fırtınası ve takım çalışması

7 ACAR ve AKLAN s.2

8 <http://www.tutev.org.tr/mimar/sozluk.html>

9 ACAR ve AKLAN s.2

10 Hasan AKLAN, Maliyet Yönetim Aracı Olarak Hedef Maliyetleme ve Devlet Ormanlık Fidanlık İşletmelerinde Uygulanabilirliği, Basılmamış Doktora Tezi, Isparta 2003, s.124.

Değer mühendisliğinin amaçlarından birinin de, kullanım için geçekten gerekli özellikler sahip materyallerin ürün performansı üzerinde olumsuz etki yapmayacak bir şekilde seçilebilmesine izin vermekte olduğuna¹¹ göre değer mühendisliğine beşinci ilke olarak alternatif tasarım ve tercihi sayabiliriz.¹²

DM'nin belirgin karakteristik özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Fonksiyon analizi
- Projenin üç önemli unsuru olan fonksiyon, fiyat ve kalite arasında dengenin sağlanması
- İş akış planının uygulanması
- DM uygulaması sonucunda materyal, işçilik ve bilgi birikimi konularında en iyi kazanımların sağlanması

Disiplinler arası bir çalışma olan DM'nin hedefi değer artırmak olduğundan ya performans artırımı dolayısıyla ürünü iyileştirmek ya da maliyeti düşürmek esastır.¹³

DM'nin temel amacı değer yaratmak, kaliteyi artırmak ya da mevcut kaliteyi korumak, ürün veya hizmetin fonksiyonelliğini artırmak, makul maliyet ve kullanım süresince uygun bakım ve servis sağlamak, takım çalışması ve beyin fırtınası ile sinerji oluşturmaktır. Kısacası, daha az maliyetle bir ürünün işlevselliğini, güvenilirliğini ve kullanılabilirliğini korumaktır. Bu açıklamalar ışığında DM'nin özelliklerini şu başlıklar altında sıralayabiliriz.

- İşbirliği yaklaşımının sağlanması,
- Belgelendirmeye özen gösterilmesi,
- Disiplinler arası bir takım ruhunun oluşturulması,
- Fonksiyon analizinin gerçekleştirilmesi,
- Sistemin işlerliğini koruyacak bir iş planının yapılması,¹⁴

3. DEĞER MÜHENDİSLİĞİNİN UYGULAMA ALANLARI

Günümüzde DM, hayatın her alanında uygulanabilmektedir. İlk uygulaması GE'de, elektrik ürünleri için başlamasına rağmen, son zamanlarda kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından hemen hemen her alanda uygulanmaya başlanmıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde kullanım alanı çok daha

11 Münvever MENDERES, Muzaffer AYDEMİR, Bir Maliyet Yönetim Tekniği olarak Hedef Maliyetleme, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1999, s.3 s.389

12 W.F.LENZER, "Value Management from a Global Perspective", in Architectural Management, 1992 Ed. M.P. Niucholson, E&FN Spon. s.271-272.

13 Saleh Th. ALASHEASH, This document was presented at the 1993 International Conference of the Society of American Value Engineers (SAVE) at Fort Lauderdale, Florida. MSCE, Riyadh, Saudi Arabia. It was published in the SAVE Annual Proceedings and is copyrighted (SAVE, 1993).

14 Ülkü ERGUN, Ürünün Tasarım Aşamasında Uygulanan Stratejik Maliyet Yönetim Teknikleri, Muhasebe ve Denetim BAKIŞ Dergisi, Şubat 2002, s.39.

kapsamlıdır. DM'nin kamuda, özel sektörde ve Türkiye'de kullanım durumları hakkında özet olarak bilgi verilmiştir.

3.1.1 Değer Mühendisliğinin Kamuda Uygulanışı

Kamu yönetiminde sunulan tüm mal ve hizmetler, içerik itibariyle farklılıklar arz etmektedir. Bazı mal ve hizmetlerin sunumunda piyasa koşulları esas alınırken; bazı mal ve hizmetlerin sunumunda hizmet gerekleri, kamu yararı, sosyal boyut gibi farklı unsurlar dikkate alınmaktadır. Ancak, kamu eliyle yürütülen az masrafla çok iş yapmayı¹⁵ gerektiren işlerde değer mühendisliği yönteminin uygulanması mümkündür. Sonuç itibariyle, kamunun çok büyük bir organizasyon olması, özellikle hizmet sunumlarında sosyal devlet, hukuk devleti gibi unsurların daha ağır basması, kamunun elindeki kaynakların israfına neden olmaktadır. Ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü borç ve faiz sarmalının nedeni, kamu kaynaklarının verimli kullanılmamasıdır. Mal ve hizmetlerin sunumunda, eğer maliyet denetimi yapılabilse, kaynaklar daha verimli ve etkin kullanılabilse, sunulan mal veya hizmetin gerekliliği konusunda daha seçici davranılabilse ülkemizin bugünkü sorunları yaşanmazdı. Dolayısıyla, kamusal alanda da birimler, bölgeler arasında rekabet oluşturmak, mal ve hizmet sunumunda daha seçici davranmak, hizmette fonksiyonelliği artırmak için maliyet yönetim tekniklerinin uygulanması gerekir. Özellikle değer mühendisliği tekniğinin kamu mal ve hizmet üretiminin seçiciliği, gerekliliği, yerindeliği gibi alanlarda kullanılması yararlı olacaktır.¹⁶ Dünya ülkelerinde DM yöntemi yoğun bir şekilde uygulanmaktadır. Dünyada bir çok üniversite DM uygulaması ile ilgili web siteleri açmış durumdadır.¹⁷ Kamunun bir çok alanında ise DM yöntemi uygulanmaktadır. Örneğin ABD'de ordu, İçişleri Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Mahalli İdareler, Eyaletler, kamu kurumu niteliğindeki profesyonel topluluk ve organizasyonlar gibi birçok kurum ve birim DM'ni uygulamaktadır.¹⁸ Hatta bazı kamu kurumları web siteleri aracılığıyla ve DM takımları ile internet üzerinden hizmet dahi vermektedirler.¹⁹

3.2. Değer Mühendisliğinin Özel Sektörde Uygulanışı

DM tekniği kamuda olduğu gibi özel sektörde ve sivil toplum kuruluşlarında da yoğun bir şekilde uygulanmaktadır. Hatta kurulan web siteleri aracılığıyla DM kursları, eğitimler ve hizmet verilmektedir.²⁰ Sonuç itibariyle

15 Ken L. SMITH, Applying Value Analysis To A Value Engineering Program Paper for AAHSTO VE Conference 1999 . PE. CVS
Value Engineering Manager Washington State Department of Transportation s.3.

16 SMITH, s.3

17 <http://www.engr.wisc.edu/ep/ema/courses/ema453.html> 18/4/2003

18 <http://www.value-engineering.com/weblinks.htm> 18/4/2003

19 <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valuceng/decision/index.htm> 18/4/2003

20 <http://www.value-engineering.com/weblinks.htm> 18/4/2003

gelişmiş ülkelerde DM yöntemi her alanda, hemen hemen her birimde uygulanmaktadır. Belki de o ülkeler, bu tür yöntemleri kullanmaları dolayısıyla, özellikle kamu kaynaklarını sorumsuzca harcamadıkları için gelişmişlerdir. Oysa kapalı ekonomilerde DM gibi maliyet yönetim tekniklerine ihtiyaç duyulmamaktadır. Oysa; tam rekabete açık pazarlarda ise bu tür tekniklerin kullanımı bir zorunluluk haline gelmektedir.

3.3. Değer Mühendisliğinin Türkiye’de Uygulanışı

DM tekniği, ülkemizde henüz geniş bir uygulama alanı bulamamıştır. Üniversitelerdeki bilimsel çalışmalar dışında birkaç alanda DM tekniklerinin uygulandığını görüyoruz. Yine bilimsel bir kurum aracılığı ile de olsa, otomotiv sektörü ile ilgili yapılan bir araştırmada “Rekabet, azalan kaynaklar, otomobillerin ve tüm hizmetlerin gittikçe daha ekonomik bir şekilde sağlanmasını gerekli kılacaktır. O nedenle maliyet azaltma çalışmaları ve değer mühendisliği kavramlarının araştırmaları, yönlendirici önemli bir özelliği olacaktır.” denmektedir.²¹ Yine KOBİ’lerle ilgili yapılan bir araştırmada “uluslararası piyasalarda rekabetin her geçen gün artarak devam etmesi, firmalara fiyatlarını düşürme yönünde baskılar oluşturmaktadır. Uluslararası pazarlarda başarılı olmak isteyen firmalar öncelikle kalite-fiyat (yüksek kalite, düşük fiyat) dengesini çok iyi oluşturmak durumundadır. Bu konuda kullanılan yeni maliyet ve fiyat hesaplama tekniklerinden yararlanılmalıdır. Üretim biçimlerinde değişmelerin sık yaşandığı otomotiv sektöründe de yabancı firmalar tasarım ve üretim hazırlık aşamasında süre ve maliyetleri önemli ölçüde azaltmaktadırlar (hedef maliyetleme, kaizen maliyetleme, değer mühendisliği faaliyete dayalı maliyetleme sistemi gibi maliyetleme tekniklerini kullanarak).”²² şeklinde sunulan sonuç raporu uzun vadede ümit vaat etmektedir. Ülkemizde DM’nin uygulamasını Japon ortaklığı ile kurulan Toyotasa’da görüyoruz. Konuyla ilgili olarak kendi web sitelerinde “Toyota mühendisleri, Corolla’ya hem dinamik, hem de zarif bir dış görünüm vermeyi amaçladılar. Eğimli camlarla Corolla’ya daha geniş bir iç mekan sağladılar. O yıllarda çokça kullanılan konsoldan üç vites yerine, dökmeden dört vites kullandılar. Corolla’ya hafiflik ve düşük maliyet gibi avantajlar sağlayan dayanıklı amortisörler ve yaylı ön süspansiyon sistemini ve yine Corolla’ya özel, yeni K tipi motoru geliştirdiler. İlk Corolla’nın 1,100 cc.’lik motoru da, aynı motor hacmine sahip rakiplerine karşı üstünlük sağlıyordu. Üretimin bütün aşamalarında ve hatta yan sanayide “Value Engineering” yani üretim maliyetini

21 Orhan B. ALANKUŞ Otomotiv Endüstrisinde Geleceğin Araştırmaları Ve Kritik Teknolojiler. Tübitak Marmara Araştırma Merkezi Malzeme Ve Kimya Teknolojileri Araştırma Enstitüsü <http://www.mam.gov.tr/enstituter/mktae/kritek-kitap/kritek127.html> 18/4/2003.

22 Özlem İpekçil DOĞAN ve Mehmet MARANGOZ. Kobi’lerin Dış Pazarlara Açılmada Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Ve Bir Uygulama. . <http://www.foreigntrade.gov.tr/ead/DTDERGI/nisan2002/kobi.htm> 18/4/2003

düşürücü “Değer Mühendisliği” uygulamasının yerleştirilmesi için büyük çabalar sarfedildi.”²³ denilmektedir.

3.4. Değer Mühendisliği Uygulama Aşamaları

3.4.1. DM İş Akış Planı

DM'nin iş akış planı, değer çalışmasının tamamlanması için gerekli olan ve değer oluşturma sürecinin tamamlanmasını sağlayan organize bir süreçtir.²⁴ DM iş akış planı, DM çalışması ile ilgili yapılması gerekli bütün görevlerin sistematik olarak icrasına ilişkin plandır. DM iş akış planının başarısı da en iyi alternatiflerin kesin olarak belirlenebilme başarısına bağlıdır.²⁵ Aslında DM iş akış planı mühendislik sorunlarının çözümünde kullanılan bilimsel metodun değişik bir versiyonudur. DM iş akış planı hakkında literatürde bir çok alternatif belirlenmişse de, çalışma konusuna, eldeki mevcut işin yapısına göre değişiklikler göstermekle birlikte genel olarak DM iş akış planını aşağıdaki başlıklar altında inceleyebiliriz.

ABD ordusunun mühendislik kolordusu DM sitesinde DM iş akış planını 5 başlık altında incelemiştir.²⁶ Bu sitede ABD ordusu çalışmalarında DM açısından öngörülen iş akış planında bilgi toplama, spekülasyon, analiz geliştirme ve sunum safhaları yer almaktadır. ABD İçişleri Bakanlığı Risk Yönetimi ve Kamu Güvenliği Dairesinin DM iş akış planında ise 6. safha olarak da uygulama safhası öngörülmüştür.²⁷ Bir başka çalışmada da iş akış planı için 8 safha öngörülmüştür.²⁸ Sonuç olarak DM iş akış planında öngörülen safhalar DM'yi uygulayan birime, kuruma, ürün veya hizmete göre değişiklikler gösterebilmektedir.

Aşağıdaki tabloda da, iş akış planı 8 safhada incelenmekle birlikte, bu safhaları aktivite içeriği açısından 3 aşamada incelemiştir.²⁹

23 <http://www.toyotasa.com.tr/middle/kurumsal/efsane.htm> 18/4/2003

24 walter WITSCHHEY ve Roger WULFF, how to ensure quality and cut costs with cultural institution value methodology, museum management and curatorship, vol. 17, no 1 1998 . s. 69

25 <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valueng/index.htm> 18/4/2003

26 <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valueng/index.htm> 18/4/2003

27 <http://www.mrps.doi.gov/vet1.htm> 18/4/2003

28 <http://www.museum-security.org/rogerwulf2.html> 04/04/03 18:00;

29 http://www.dot.ca.gov/hq/oppd/pdpm/chap_pdf/chapt19.pdf s. 10 18/4/2003

Tablo 2: DM İş Akış Planı ve Aktivite Safhaları

DM İŞ AKIŞ PLANI	AKTİVİTE SAFHALARI
1. proje seçimi • takım seçimi	Çalışma öncesi faaliyetler
2. araştırma • bilgi / Analiz 3. spekülasyon 4. değerlendirme 5. gelişim 6. sunum	Çalışma safhası
7. uygulama 8. control	Çalışma safhası sonrası faaliyetler

3.4.1.1 Proje Seçim Safhası:

Hazırlık safhası da denilmektedir. Bu safhada proje seçilir, değer mühendisliği takımı oluşturulur ve takım lideri seçilir. Çünkü bu safhada sürecin maliyeti ya da projenin basitliği gibi nedenlerle DM tekniği tercih edilmeyebilir. Bu aşamada zor, karmaşık, çok süreçli projelerin kabul edilmesi daha kolaydır. Bu safhada çalışılacak proje belirlenir, çok basit olarak proje bedeli, alternatifleri, satış sonrası servis vs. çok kabaca irdelenir. DM uygulanacak proje üzerinde karar verilir. Bu safhanın netleştirilmesi için beş veya yedi kişilik bir takım oluşturulur. Bu takım maliyet, finansal durum, projenin uygulanabilirliği, çevre ve atık gibi konuları irdeler. Bağımsız DM takımı daha etkin ve verimli olmasına rağmen, işverenin de katılımını sağlamak yararlı olacaktır. Teknik bilgi ve mesleki tecrübe, takım lideri ve takım üyeleri için önemlidir.

3.4.1.2. Bilgi Toplama Safhası:

Araştırma safhası da denilmektedir.³⁰ Bu safhada gerekli, anlamlı ve ilgili tüm bilgiler toplanır, maliyet ve ürünün fonksiyonları analiz edilir, projenin her safhasındaki ve üretim sonrasında sağlayacağı önemli fırsatları araştırılır. Bilgiler genelde müşteri anketleri, var olan bilgiler, yönetimin bilgi ve tecrübeleri, tecrübelilerden oluşturulacak takım, diğer takım çalışmalarının raporları, kıyaslama vs. yollardan toplanır. Bu safhada şu sorulara cevap aranır:

- Proje nedir?
- Proje konusu iş ne yapar?
- Projenin temel ve ikincil fonksiyonları nelerdir?

- Bugünkü mâliyeti nedir?
- Bugünkü fiyatı nedir?
- Mevcut müşteriler kimlerdir ve kimler olmalıdır?
- Şu anda ne kadar satmaktadır ve ne kadar satılması planlanmaktadır?

3.4.1.3. Fonksiyon Analizi Safhası:

Bu aşamada her bir ürün fonksiyonellik açısından tek tek incelenir, ne işe yaradıkları vs irdelenir. Daha önceden ürünün belli detayları için sınırlandırılma yapılmamışsa ürünün genelinden başlayıp parça parça detaylarına inerek analize başlamak önemlidir. Aslı ve tali fonksiyon ile birleşik maliyet belirlenir. Takımın, orijinal uygulamadan bağımsız olarak işlevsel düşünmesi gerekir. Yeni çözüm için aslı amaç üzerine konsantre olunmalıdır.

Bu safhada şu sorulara cevap aranır:

- Her birinin maliyeti nedir?
- Her biri aynı temel fonksiyonları ifa edecek midir?
-

$$\text{Değer endeksi } (\%) = \frac{\text{Parçaların diğer parçalara göre önem derecesi}}{\text{Parçanın toplam maliyet içerisindeki payı } (\%)}$$

3.4.1.4. Yaratıcı Safha

Bu safhada, aynı işlevi yapabilecek tüm alternatifler belirlenir. Ürün, proje, alternatifler üzerinde beyin jimnastiği yapılır. Temel fonksiyonlar konusunda alternatifli beyin fırtınası yapılır. Beyin fırtınası, grup halinde olabileceği gibi tekli, yazılı, sözlü, formal veya informal da olabilir.

Bu safhada, “proje konusu iş mevcut işlevselliği dahil başka hangi işleri yapacaktır?” sorusuna cevap aranır.

Takım çalışması esastır. Takım, “fonksiyonu ne kadar iyi yaparız veya ne kadar ucuz yoldan üretiriz?” gibi sorular sorarak yeni fikirler üretir.

Burada akla gelen tüm fikirler yazılmalıdır. Bu aşama boyunca eleştiri yapılmaz. Çünkü mümkün olduğunca daha çok fikir üretilmeye çalışılır. Bu önemlidir; çünkü her bir ürün için ilk 50-80 fikir genelde mantıklı çözümler ve alternatifler verir ve ancak bu sayılardan sonra ilginç fikirler ortaya çıkmaya başlar.

Değer endeksinde sapma olduğu durumlarda değer mühendisliğinin diğer aşamalarına geçilmektedir. Özellikle fonksiyon analizinden sonraki aşama, beyin fırtınası aşamasıdır. Beyin fırtınası ile gerekli fonksiyonları yerine getirecek alternatif yöntemler bulunmaya çalışılmaktadır. Bu yöntemler maliyet düşürme ya da mamul değerini artırma çabalarını içermektedir.

Beyin fırtınası, Şekil 2.’de bazı örnekleri verilen sorular yardımıyla süreç veya mamulün yeniden tasarımı amacıyla kullanılmaktadır. Şekilde iki bölüm bulunmaktadır. Birinci bölüme verilen cevaplar “evet” ise, yeniden tasarım çalışmalarını için ikinci bölümdeki sorular cevaplandırılmaktadır. Aksi takdirde ikinci bölümdeki sorulara geçilmez.³¹

Şekil 2. Maliyet Azaltma Fikirleri İçin Beyin Fırtınası

I-Yeniden Tasarım Adayları İçin Potansiyel Fonksiyonların Tanımlanması
EVET HAYIR

Bu fonksiyonlar olmadan yapabilir miyiz?

Müşteri isteklerinden daha fazla fonksiyona sahip mi?

Çok fazla güvenilirliğe gerek var mı?

Diğer mamuller daha az zamanda ve maliyette üretilebilir mi?

Rakiplerin standart parça ve süreçlerini kullanabilir miyiz?

Müşteri isteklerini dahil etmeli miyiz?

Bunun tek alternatifi mi vardır? Yoksa başka alternatifler yollar bulmak mümkün müdür?

En iyi çözüm yolu nedir?, vb.

II- Yeniden Tasarım İçin Genel Fikirler**Uyarlamak**

Başka nasıl benzetebiliriz?

Nasıl Çoğaltabiliriz?, vb.

Birleştirmek

Adımlarda birleştirme yapabilir miyiz?

Fonksiyonları birleştirebilir miyiz?, vb.

Büyütmek

Ne ekleyebiliriz?

Faaliyet alanını genişletebilir miyiz?, vb.

Minimizasyon

Neyi azaltabiliriz?

Neyi yapmayabiliriz?, vb.

Yeniden düzenleme

Zamanlama bakımından değişiklikler yapabilir miyiz?

Farklı bir model için adımları düzenleyebilir miyiz?, vb.

Sonuçlandırma**Değişiklik**

Zıddı nedir?

Fonksiyon veya adımların rolleri değiştirebilir miyiz?, vb.

Değiştirme(Azaltma) Bedeli

Eklediğimizin karşılığını alabilir miyiz?

Yerine başka ne kullanabiliriz? , vb.

3.4.1.5. Geliştirme Safhası:

Kayda değer fikirler alternatif fikirlere dahil edilir ve geliştirilir. Tüm uygun nitelikli fikirlerin ve gerektiğinde geliştirilmiş alternatiflerin yeteri kadar detaylandırılması ve alternatifler arasında ilişki kurulması ve geliştirilmesi gerekir. DM açısından alternatiflerin avantaj ve dezavantajları bu aşamada belirlenir.³²

Bu safhada şu sorulara cevap aranır

- Fikirlerin geçerliliği nedir?
- Tüm gereksinimleri karşılayacak mı?
- Şimdi ne yapmalıyım?
- Neye ihtiyacım vardır?
- Uygun bulunacak mıdır?
- Uygulamada ne gibi problemler olabilir?
- Maliyetlerin toplamı ne olur?
- Sağlayacağı tasarruf ne olur?

3.4.1.6. Sunum Safhası:

Tavsiye ve kabul safhası da denir. Artık proje üzerindeki çalışmalar DM açısından netleştirilmiştir. Projenin teknik ve maliyet bilgileri, fonksiyon analizleri, alternatifleri, sorunları, üretim maliyetleri, tahmini kullanım ve servis tasarrufları veya fazlalığı netleştirilmiş ve proje uygulama safhasına hazır hâle gelmiş durumdadır. Takım, görevini tamamlayarak projeyi yönetime sunar. Bu safhada karar mevkiinde olanlar önerileri görüşmek üzere toplanırlar. Hangi önerinin projeye daha uygun düştüğü konusunda fikir teatisinde bulunurlar. Bu safhada uygun nitelikte olmayan fikirler elenir. Ümit vadeden fikirler belirlenir ve DM ilkeleri açısından proje değerlendirmeye alınır. Belirlenen kayda değer nitelikli fikirlerin, işverenin özgün kriterleri ile uyumu sağlanarak değerlendirme ve tasnif yapılır. Her bir fikir dikkatli bir şekilde değerlendirilmeli ki, değerli alternatif fikirler alelacele elenmesin.

3.4.1.7. Uygulama:

Bu safha, artık sunulan projenin uygulama safhasıdır. Ürünün son tasarımı, iş akış planı, üretim ve pazarlama takvimi planları yapılmaya gelinmiştir.

Uygulama safhası beraberinde sıkı çalışmayı getirir. Burada karar verilecek olan, kimin nerede ve ne zaman çalışacağı sorusudur. Uygulama

safhası diğer projelerde ve faaliyetlerde olduğu gibi planlanmalı ve kontrol edilmelidir..

3.4.1.8. Kontrol Safhası:

Bu safhada projeden beklenen hedefin gerçekleşip gerçekleşmediğinin takip ve kontrolü yapılır. Kontrol sonrası varsa bir aksaklık, tekrar başa dönerek, projenin yeniden ele alınması veya vazgeçilmesi söz konusu olabilir.

4. DEĞER MÜHENDİSLİĞİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ÖRNEK BİR ÇALIŞMA

4.1. İl İdare Kurullarının İş ve İşlemlerinin İrdelenmesi

İl İdare Kurulları, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Valilik ve Kaymakamlık Büroları Kurulu, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 9 maddesi ile kurulmuştur.³³ 5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun 60 ncı maddesine göre; idare kurullarının idarî yetkileri kanun ve tüzüklerle kendilerine verilen vazifelerdir. Bu hükme uygun olarak halen yürürlükte bulunan mevzuatlarca idare kurullarına verilmiş bulunan çeşitli görevler aşağıya çıkartılmıştır.

- 1- 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz kimsesiz ve sakat Türk vatandaşlarına aylık bağlanmasına ilişkin işlemleri yürütmek. (2022 sayılı Kanun)
- 2- İlçe kurulmasında, kaldırılmasında, başka bir İl'e bağlanmasında merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde mütalaa vermek. (5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun 7267 sayılı kanunla değişik Md.2 D)
- 3- Bucak kurulmasında, kaldırılmasında, merkezinin belirtilmesinde, adlarının değiştirilmesinde, bir bucağın başka bir il veya ilçeye bağlanmasında mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi K.Md. 2-B,7267 Sayılı kanunla değişik Md. 2 D)
- 4- Mühim mevki ve tabi arazi adlarının değiştirilmesi hakkında mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi K.Md. 2 B, 7267 sayılı Kanunla değişik Md. 2 D)
- 5- İl sınırlarının değiştirilmesinde mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi K.Md. 2 B, 7267 sayılı kanunla değişik Md. 2 D IV.)
- 6- İlçeleri dışında olanlardan buldukları mahal askerlik meclisine sefaret ve konsolosluklarına son yoklamaları sırasında giden veya durumu hakkında buldukları mahâllerden sorulmuş olduğu halde sağlamlık ve tahsil durumları hakkında haber, son yoklama ve numara çekildikten sonra ilçelerine gelmiş olanların askerliklerine karar vermek; nüfustaki cetveller üzerinde düzeltmeler yapmak. (1111 Sayılı Askerlik Kanunu Md. 31)

³³ 10.09.1988 tarih ve 19925 sayılı Resmî Gazete.

- 7- **a)** Vücutları askere yarayacak derecede büyümemiş olanların; **b)** Tedavi altında bulunanların, tutuklu veya hapis olanların **c)** Yüksek öğrenimde bulunanların. **d)** İki oğlu olup, birisi askerde bulunanların, askerlik çağına giren diğer oğlunun, kardeşinin muazzaf hizmetlerini bitirinceye kadar ertesi yıla terkinde karar vermek.(1111 Sayılı Askerlik Kanunu Md. 38)
- 8- Yoklama kaçaklarından olup, arkadaşlarının sevkinden önce gelen veya ele geçenlerin numarasız asker edinmelerine karar vermek, hastalık veya muvakkat çürüklerin ertesi yıla terkinde karar vermek. (1111 sayılı Askerlik Kanunu Md. 40)
- 9- Bedenî kabiliyetleri askerlik yapmaya mani olan veya zamanla geçmeyecek veya tedavi ile iyileşmeyecek oldukları sıhhi kurul raporu ile anlaşılanların askerlikten büsbütün çıkarılmalarına karar vermek, (1111 Sayılı Askerlik Kanunu Md. 41)
- 10- Yaş tashihi yaptıranların askerliklerine karar vermek, (1111 Sayılı Askerlik Kanunu Md. 81,84,86)
- 11- Askerlik çağına girmiş olup da 20 yaşına girdiği yıl Mayıs'ın 15.gününe kadar ilk yoklamasını yaptırmayanlara para cezası vermek. (1111 sayılı askerlik kanununun 27.07.1970 gün ve 1315 Sayılı kanunla değişik Md. 17,83,ve 21.01.1983 gün ve 2790 Sayılı kanun hükümlerine göre)
- 12- İlk yoklamasını yaptırap son yoklamasını mazeretsiz olarak yaptırmayanların para cezasına ve numarasız askerliklerine karar vermek. (1111 sayılı askerlik kanunu Md. 83 ve 21.01.1983 günlü 2790 sayılı kanun hükümlerine göre)
- 13- Son yoklama kaçağı durumuna düşenlerin para cezasına ve numarasız askerliklerine karar vermek. (1111 sayılı Askerlik kanunu Md. 84,85 ve 2790 sayılı kanun hükümlerine göre)
- 14- Son yoklama kaçağı durumuna düşenlerini sıhhi kurul raporlarına göre ertesi yıla terkinde, askerlikten büsbütün çıkarılmalarına, numarasız askerliklerine ve askerî mahkemeye sevklerine karar vermek. (1111 sayılı askerlik kanunu Md. 41,86)
- 15- Son yoklama sırasında ertesi yıla terki gerektirir okullarda okumakta olup ta buldukları mahal askerlik meclislerini veya şubelerine tahsil dereceleri hakkında belge göndermeyenlerden para cezası alınmasına karar vermek. (1111 Askerlik kanunu Md.87 ve 2790 sayılı kanun hükümlerine göre)
- 16- Askerliğini bitirip, terhis edilenle üç ay içinde mazeretsiz olarak tezkere veya cüzdanlarını askerlik şubelerine kayıt ettirmeyenlerden para cezası alınmasına ve ihtiyat yoklamasını kanunî süresi içinde mazeretsiz yaptırmayanlardan para cezası alınmasına karar vermek. (1111 sayılı Askerlik kanunu Md. 94 A B ve 2790 sayılı kanun hükümlerine göre)
- 17- Saklı Nüfustan olup, 20 yaşını doldurduktan sonra nüfusa kayıt olanların para cezası ile cezalandırılmasına ve numarasız askerliklerine karar vermek.

- (1111 sayılı Askerlik Kanunu Md.84,86,96 ve 2790 sayılı kanun hükümlerine göre)
- 18- Askerlik meclisinin toplu olmadığı hallerde asker etme ve ceza verme işlemlerini yapmak. (1111 sayılı Askerlik kanunu Md. 101)
 - 19- Hıfzısıhha meclislerine verilen kararların temyizi halinde bunları inceleyip kesin karar vermek. (1593 sayılı Umumî Hıfzısıhha Kanunu Md. 255)
 - 20- Tadilat ıslahat ve tamirat yapılmadan mesken olarak kullanılmalrı Hıfzısıhha meclislerince men olunan kararları tasdik etmek. (1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha kanunu Md.257)
 - 21- 1593 sayılı kanunun yayımı tarihinde mevcut olup civarında oturan halkın sıhhat ve istirahatını bozan birinci derecede gayri sıhhi müesseselerin nakli gerektiğinde yıktırabilmeleri için mahalli sağlık memurlarının raporları üzerine karar vermek. (1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha kanunu Md.274)
 - 22- Hiçbir sosyal güvencesi ve ödeme gücü olmayan vatandaşlara bir bucak veya ilçenin tamamında veya bir kısmında kuraklık hastalık ve afet sebebiyle banka borçlarının tecil talepleri hakkında geçerli mazbata hazırlamak. (3202 sayılı T.C Ziraat Bankası Kanunu Md. 47-Ç9)
 - 23- Ekicinin teslim ettiği afyon ekim belgesinde yazılı miktara uymadığı takdirde noksanlığını tarım teşkilatının raporu üzerine karara bağlamak. (3491 sayılı Toprak Mahsulleri Ofisi Kanunu Md. 8-1)
 - 24- Çiftçilere verilen ve ilk mahsul yılının harman sonunda bedeli tahsil edilecek olan tohumluklar için vadeye esas olacak harman mevsimi sonunun belirtilmesine karar vermek (5254 sayılı Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanun Md.6)
 - 25- Nalbant okulu ve kursundan belge almaksızın icrai sanat edenlerle, çalışma yerleri ve yaptıkları nal ve mıhlar gerekli teknik şartlara uymayanlar hakkında para cezası vermek.(277 sayılı Nalbant Mektepleri ve Nalbantlık Hakkında Kanun Md.6)
 - 26- Ziraat Odaları delege seçimlerinde sandık kurullarının kararları ve tutanakları tanzim işleri aleyhine sandık kurulları aracılığıyla yapılacak itirazları incelemek ve sonucu ilgiliye üç gün içinde tebliğ etmek. (6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanunu Md. 44; 11999 numaralı Ziraat Odaları Birliği Nizamnamesi Md. 19)
 - 27- Belediye sınırları dışında denizden doldurulacak yerler için muvafakat vermek. (644 sayılı Tapu kanunu Md.8)
 - 28- Tapu Sicil muhafız veya memurları tarafından yapılan resmî senetlere iki tarafın ve tapu senetleriyle akte müstenit olmayan iktisaplarda kayıtlara sahibinin 6x4 büyüklüğünde ve mümkün olan yerlerde fotoğrafların yapıştirılma imkanını tayin etmek. (2644 sayılı Tapu kanunu Md. 27)
 - 29- Aşiretlere ait olup devlete intikal eden ve muhacirlere, göçebelere, nakledilenlere, topraksız veya az topraklı çiftçilere dağıtılıp tapuya

bağlanması gereken araziden aidiyeti belli olmayanların aidiyetlerini halletmek. (2510 sayılı İskan Kanununun 2848 sayılı kanunla değişik Md. 10-b)

- 30- Devletin özel mülkiyetinde olmayan ham topraklardan veya taşlık, pırnallıklardan açılan yerlerin ham topraktan açılmış ise bütün toprakları toplamının iskan haddinden fazla olup olmadığını, devletin özel mülkiyetinde olan araziden yerlerin verilmesinden sakınca olup olmadığını tayin etmek. (3642 Kadastro ve Tapu Tahriri Nizamnamesi Md. 25)
- 31- Belediye ve mücavir alan hudutları dışındaki gayrimenkulların re'sen veya müracaat üzerine tevhit veya ifrazını, bunlar üzerine ittifak hakkı tesisi veya bu hakların terkinini kanun ve yönetmelik hükümlerine uygunluğunu onaylamak. (3194 sayılı İmar kanunu Md.16)
- 32- Yapı mevzuata uygun hâle getirilmediği veya mühürlenmiş inşaata devam edildiği takdirde belediye sınırları dışında mevzuata aykırı kısımlarının derhal yıktırılması ve masraflarının yapı sahibinden tahsil edilmesi. (3194 sayılı İmar Kanunu Md.27)
- 33- Ruhsata aykırı veya ruhsatsız binanın belediye sınırları dışında İl İdare Kurulu kararını müteakip valilikçe yıktırılarak masraflarının yapı sahibinden tahsil edilmesi. (3194 sayılı İmar kanunu Md. 32)
- 34- Belediye sınırları dışında imar planı tatbikatına kadar muvakkat inşaat veya tesisata müsaade etmek. (3194 sayılı imar kanunu Md. 33)
- 35- Kullanma izni alındıktan sonra, otopark ile ilgili hükme aykırı hakaret edildiği takdirde, ilgili derece yapıları tebligata rağmen müddeti içerisinde gerekli düzeltmenin yapılması halinde bu hizmetin ilgili derece yapılmasına ve masrafın mal sahibinden tahsil edilmesine karar vermek. (3194 sayılı imar kanunu Md. 37)
- 36- Mücavir alan sınırlarının belediye meclis ve il idare kurulu kararına dayanılarak vilayetlerce bakanlığa gönderilmesi. (3194 sayılı İmar kanunu Md. 45)
- 37- Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, tapuda müşterek giriş olarak tescil edilip fiilen kamu tarafından yol olarak kullanılan tapu kaydı yol olarak terkin edilmeyen gayrimenkulların imar planında kamu hizmet ve tesislerine ayrılanları belediye sınırları dışında ise muvafakat aranmaksızın imar planındaki tahsis amacına uygun olarak tapuda terkine karar almak. (3194 sayılı İmar Kanununun geçici 4. Maddesi)
- 38- Takdir komisyonları başkan ve üyelerine yemin ettirmek. (13 sayılı Vergi Usul Kanunu Md. 88)
- 39- Tabi afetlerden zarar gören vergi mükelleflerinin zarar derecesini ve ilgili bulunduğu gelir kaynağını tespit etmek. (213 sayılı Vergi Usul Kanunu Md. 115)

- 40- Kamu yararına çalışan imtiyazlı şirketler veya müteahhit veya emaneten hükümet tarafından icra edilecek imalat inşaat ve bayındırlık için lüzumlu malzemenin temin edilebileceği araziyi tespit etmek.(09.02.1331 tarihli Menafii Umumiye Müteallik Hususat için Efrada Ait Arazi ile Taşocaklarının Muvakkaten İşgali Hakkında Kanun, Md.1)
- 41- Ocak açmak için ruhsat isteyenlerin taleplerini tahkik ve tetkik ederek ruhsat verilmesine sakınca olup olmadığını karara bağlamak. (9 Mayıs 1319 Tarihli Taş Ocakları Nizamnamesi Md. 10-13)
- 42- Kamu yararına ilişkin hususlar için geçici olarak işgal edilecek kişilere ait arazi ve taş ocakları için bilirkişi tayininde taraflar on gün içinde anlaşamazlarsa bilirkişi seçmek.(9.02.1331 tarihli Menafii Umumiye Müteallik Hususat için Efrada Ait Arazi ile Taş Ocaklarının Muvakkaten İşgali Hakkında Kanun Md. 5)
- 43- 80.000'den az nüfuslu beldelerin sınırlarını belirtmek hususunda mütelaa vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md. 5/A)
- 44- 80.000'den az nüfuslu beldelerin sınırlarını belirtmek ve değiştirmek hususunda belediye meclisine kararlarını tasdik etmek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md. 5/A)
- 45- 80.000'den fazla nüfuslu beldelerin sınırlarını tespit etmek veya değiştirmek hususunda muvafakat vermek. (580 sayılı Belediye Kanunu Md. 5/B)
- 46- Nüfusu 100.000'i geçen şehirlerde yapılacak kamulaştırmalarda Bayındırlık Bakanlığı kuruluşuna dahil teknik elemanlar arasından Bir üye seçmek. (942 sayılı Kamulaştırma Kanunu Md.10)
- 47- Afet sebebiyle oturulamayacak duruma gelen binalar için alınacak yıkım kararına karşı itirazları inceleyip on beş gün içinde karara bağlamak. (7269 sayılı Umumî Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, Md.13)
- 48- Belediye encümeni ve köy ihtiyar kurulunun mazbataları üzerine mevzii tadilatın lüzûmuna karar vermek. (213 sayılı Vergi Usul Kanunu Md., 66)
- 49- İlçe idare kurulu kararına ait itirazı incelemek ve karara bağlamak. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 87/2)
- 50- İlçe belediyeleri belediye başkanı ile belediye arasındaki ihtilafı inceleyip karara bağlamak. (1580 sayılı belediye kanunu Md., 97/1)
- 51- İlçe belediye başkanı ile encümen ve meclis arasındaki ihtilaf hakkında karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 97/2)
- 52- Birlik müddetinin bitmesi ve birliğin ilgası hakkında karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 137)
- 53- Birliğe dahil mahallî idareler arasında zuhûr eden ihtilafı tetkik ve halletmek (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 138)

- 54- Köy kurulması, kaldırılması, köy ve mahalle adlarının değiştirilmesi hususunda mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 7267 sayılı kanunla değişik Md., 2/B)
- 55- Yeniden köy kurulması veya yerlerinin değiştirilmesi hakkında mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 7267 sayılı kanunla değişik Md.2/D, 2/C)
- 56- Köylerin aynı ilçe içinde idarî bağılıklarının değiştirilmesi hakkında mütalaa vermek.(5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Md.2/Ç; 7267 sayılı kanunla değişik Md., 2/D)
- 57- Köylerin İl ve İlçeler arasında bağılıklarının değiştirilmesi konusunda mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Md. 2/B; 7267 sayılı kanunla değişik Md., 2/D)
- 58- Aynı ilçe içinde iki köyün birleştirilmesi veya birine ait mahallenin diğerine bağlanması hakkında mütalaa vermek.(5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Md 2/C; 7267 sayılı kanunla değişik Md., 2/D)
- 59- Aynı ilçe içindeki beldeler veya köyler arasındaki sınır ihtilafları hakkında esbab-ı mucibeli karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 6/2)
- 60- Aynı ilçe içindeki beldeler veya köyler arasındaki sınır ihtilafları hakkında ilçe idare kurulunca verilen esbabı mucibeli kararı tetkik ve aynen veya tadilen tasdik etmek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 6/2)
- 61- Belde isminin değiştirilmesine karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 9)
- 62- Belediye şubelerinin teşkili hakkında plebisit yapmak ve mazbata tanzim etmek.(1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 10/2)
- 63- Belediye şubelerinin teşkili hakkında karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu madde, 10/2)
- 64- Belediye encümenlerinin katî lüzum halinde ihtiyaç maddelerinin azamî satış fiyatlarıyla kâr hadleri hakkındaki kararlarını tasdik etmek. (1580 sayılı belediye Kanununun 150 sayılı kanunla değişik Md.,15/43)
- 65- 25 seneden fazla müddet için yapılacak ikraz ve istikraz kararları için mütalaa vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 72)
- 66- Belediye meclisine katî olarak verilen kararlar aleyhine yapılan itirazlar hakkında il merkezi olmayan beldeler için karar vermek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 73)
- 67- İl merkezi dışındaki belediyelerin kanun ve nizamlara aykırı kararlarını inceleyerek tasdik etmek veya iptal etmek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 74)
- 68- Belediye başkanının encümen kararlarına itirazını incelemek. (1580 sayılı Belediye Kanunu Md., 87)

- 69- Başka il veya ilçe içinde bulunan köylerin birbirlerine veya birinin mahallesinin diğer köye bağlanması hakkında mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Md 2/B; 7267 sayılı kanunla değişik Md., 2/D)
- 70- Aynı bucak içinde ihtilafsız köy sınırlarını tetkik ve tasdik etmek.(1442 sayılı Köy Kanunu Md., 3)
- 71- İlçe içindeki bütün köylerin sınırlarını gösteren ve tapu idaresince tanzim edilen defterin altını tasdik etmek. (1442 sayılı Köy Kanunu Md., 3)
- 72- Aynı bucak içindeki ihtilafli köy sınırları hakkında tetkikat yaparak kat'i olarak sınırları çizmek. (1442 sayılı Köy Kanunu Md., 5)
- 73- Köy parasını harcamada fenalık ve yolsuzluğu görülen muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinden paranın tahsiline karar vermek. (1442 sayılı köy kanunu Md., 45)
- 74- Mecburî işleri gördürmeyen, toplanması isteğe bağlı olmayan paraları toplamayan köy muhtarı ve ihtiyar kurulu üyelerine para cezası vermek.(1442 sayılı köy kanununun 5672 sayılı kanunla değişik Md. 46 ve 2790 sayılı kanun)
- 75- Bekçilere ücret olarak verilecek maddiyat ve ayniyatın miktarını ve ihtiyar kurulu tarafından yapılan dağıtımını gösteren defteri tasdik etmek. (20 Temmuz 1330 sayılı Kır Bekçileri Hakkında Kanun Md., 5)
- 76- Bir belediye sınırı içinde mahalleler ihdası, ılgası birleştirilmesine karar vermek.(1580 sayılı Belediye Kanunu Md. 8) (3-2412 No'lu Tüzük Md., 8)
- 77- Mahalle muhtar ve ihtiyar kurullarının görecekleri hizmetler için hangi işlerden ne miktar harç alınacağını her mali yıl başında tespit etmek. (4541 sayılı Şehir Ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun Md, 23 ve 3-2412 nolu Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü Md., 35)
- 78- Yangın, yer sarsıntısı yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşerat istilası gibi afetler yüzünden zarara maruz kalan ve varlıklarının en az üçte birini kaybedenlerin tahakkuk eden amme alacaklarının terkinin için zararın mevcut olup olmadığını tespit etmek. (6183 sayılı Kanun Md., 105)
- 79- Tebliğ işinde görevlendirilecek memura verilecek zaruri masrafların miktarını her sene mali yıl başında o ilin merkez ve bağlı ilçeler için ayrı tespit etmek. (7201 sayılı tebligat kanunu Md., 4)
- 80- Dul ve yetim tarafından tanzim ve imzaları ihtiyar kurullarınca tasdik edilecek beyan kağıtları üzerine muhtaçlık mazbatası vermek. (5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu Md., 108)
- 81- Muhtaçlık belgesi alanlardan bu hallerinin kalmış olduğunu Emekli Sandığına bildirenler için sandığın talebi üzerine muhtaçlığın kalkmış olduğuna dair karar vermek. (5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu Md., 110)

- 82- Asker ailelerine yardım için köy, kasaba ve şehirlerde asgarî maişet haddini tespit etmek. (4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Yapılması Hakkında Kanun Md., 3)
- 83- Tapu komisyonuna katılacak il idare kurulu üyesini tayin etmek. (Tapu Kayıtlarından Hukukî Kıymetlerini Gaip Etmiş Olanların Tesviyesine Dair Kanunu'nun Tapu İdarelerince Tatbiki Sureti Hakkında Tüzük - 14 Mayıs 1930)
- 84- Hizmet sırasında kazalarda hasar ve ziyana uğrayacak araçlara verilecek tazminatı mahallî rayice göre tespit etmek. (5202 sayılı Deniz ve Kıyılarda Görülecek Başboş Mayın, Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlerin Yok Edilmeleri Hakkında Kanun Md., 6)
- 85- Askerlik meclisi üyeliğine idare kurulu üyeleri arasından üye seçmek. (1111 sayılı Askerlik Kanununun 2580 sayılı kanunla değişik Md., 21)
- 86- Tereddüt edilen konularda istişarî mütalaa vermek. (5442 sayılı İl İdare kanunu Md., 60)
- 87- Kanunların verdiği yetkiye dayanarak kararlar almak, tedbir ve yasaklar koymak.(5442 sayılı İl İdaresi kanunu Md., 66)
- 88- İl idare kurulu üyelerinin il sosyal hizmetler kurulu toplantılarına temsilci olarak katılması. (25.05.1983 tarih 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Madde., 13)
- 89- Vali ve Kaymakam tarafından verilen ihtara rağmen köy işlerini ve kanunlarla verilen diğer işleri yapmayan muhtarları görevden uzaklaştırmak. (442 sayılı Köy kanununun 286 sayılı kanunla değişik madde, 41)
- 90- Vazifelerini ifada ihmal ve terahi gösteren muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerine Vali ve Kaymakam tarafından verilecek ihtara rağmen temerrüt edenlerin görevlerine son vermek. (5441 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalli Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun Md., 18)
- 91- Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin yargılanması iş ve işlemlerini yürütmek . (4483 Sayılı Kanun)
- 92- Devlet Memurlarının Kademe İlerlemesi cezası ile tecziye edilmesi ile ilgili görüş bildirmek (657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 126., Md.)
- 93- Taşınmaz mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüz ve Müdahalelerin önlenmesi İle ilgili Karar (3091 Sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği)
- 94- Vali ve Kaymakamlar gerekli gördükleri durumlarda, idare kurullarının herhangi bir konu hakkında görüş bildirmek suretiyle danışmanlık görevi yapar. (5442 sayılı Kanunun 60.Md.)
- 95- Memurların yargılanmaları ile ilgili işlemler dahil il idare kurulu ve il disiplin kurulu görevlerine ilişkin iş ve işlemleri hazırlamak ve yürütmek.
- 96- Valilikçe kamu görevlileri hakkında soruşturma yapılması, bunların görevden uzaklaştırılması, cezalandırılması, bu konudaki izin verme yetkilerinin kullanılması işlemlerini yürütmek, kamu görevlilerine haksız

- suç isnadında bulunanlar hakkında kamu davası açılması talebini hazırlamak ve ilgili mercilere ulaştırmak.
- 97- Adli ve idari yargı mercilerinde izlenmesi gerekli dava ve konularla ilgili işlemleri izlemek ve yürütmek.
- 98- 4/12/1984 tarih ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunu'nun uygulanması ile ilgili işlemleri yürütmek.
- 99- 1/7/1976 tarih ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer kanunlarla tanınan muhtaçlık kararı ve bakım belgesi düzenleme yetkisi işlemlerini yürütmek.
- 100- Köy kurulması ve kaldırılması bağlanması ve ayrılması, sınır anlaşmazlıkları işleri ile yerleşim yerleri ve tabii yer adlarının değiştirilmesi işlerini yürütmek.
- 101- 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu gereğince, kıymet takdiri ve bilirkişi seçimi konusunda verilen görevleri yapmak.
- 102- Harita işlerini yürütmek, gizliliği olan haritaları valilik adına koruyup saklamak.
- 103- Kanunlarla idare kurullarına verilmiş ve verilecek görevleri yapmak.
- 104- Vali tarafından verilen diğer işleri yürütmektir.

4.2 DEĞER MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İL İDARE KURULU KARARLARININ İRDELENMESİ

Yukarıda sayılan 104 maddeden müteşekkil idare kurullarının görevlerini öz itibarı ile incelendiğinde, aşağıdaki yargılara varabiliriz:

- Hemen hemen tüm işlemler başka kamu organizasyonlarını da ilgilendirmektedir.
- Bir çok görevlerin geçerliliği ve uygulanabilirliği fiilen ortadan kalkmıştır.
- Birçok işlemler ikmal edildikten sonra il idare kuruluna gelmekte, kurulda karar haline getirilmektedir.
- Bir çok idare kurulu kararı oluşuncaya kadar, aynı konu diğer kamu organizasyonlarınca irdelenmekte, benzer işlemler tekrarlanmaktadır.

Daha önceki bölümlerde de işaret ettiğimiz gibi DM'nin temel ilkeleri değer ve fonksiyonellik, kalite ve tatmin, maliyet ve servis optimizasyonu, beyin fırtınası ve takım çalışması, alternatif tasarım ile alternatif tercihtir. Yukarıdaki kararlarla DM'nin ilkelerini karşılaştırdığımızda karşımıza oldukça ilginç sonuçlar çıkmaktadır. Gerek idare kurul kararlarının oluşum safhasındaki iş ve işlemler, gerekse karar safhası DM ile örtüşmemektedir. Sadece idare kurulu ile

takım çalışması arasında bir isim benzerliği vardır. Takım çalışmasında bir çalışma, bir emek, bir beyin fırtınası varken idare kurullarında ise göstermelik ve zaman kaybına neden olan zorunlu bir birliktelik vardır. İdare kurullarının varlığı bizatihi DM ilkesine aykırıdır. Bunu birkaç örnekle açıklayacak olursak konu daha da netleşecektir.

2022 sayılı kanun hükümleri uyarınca 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz, kimsesiz ve sakat Türk vatandaşlarına aylık bağlanmasına ilişkin işlemleri yürütme görevi idare kurullarına verilmiştir. Bu görevin iş akışı aşağıdaki şekilde olmaktadır. Başka bir anlatımla 2022 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmak isteyen bir vatandaş aşağıdaki işlemleri yapmak zorundadır.

1. 2022 sayılı kanuna göre aylık isteminde bulunanlar, bir dilekçeye nüfus cüzdanı aslı ve 3 adet vesikalık fotoğraf ekleyerek il defterdarlığına başvuracaktır.

2. Başvuru üzerine defterdarlık muhasebe müdürlüğüne bir form verilecektir. Bu formun dilekçe bölümü doldurularak ilgilinin (karı koca birlikte başvurmuşlarsa eşinin de) imzası alınacaktır.

3. Saymanlıktaki evrak defterine işlenen dilekçenin tarih ve numarası formun ilgili bölümüne yazılacaktır.

4. Formun İkametgah ilmühaberi bölümü ikametini bağlı bulunduğu muhtarlık tarafından doldurularak onaylanacak, karı koca birlikte başvurularında, kocanın ikametgah bilgilerinin doldurulması yeterli sayılarak eşi için ayrıca ikametgah ilmühaberi istenilmeyecektir.

5. İkametgah ilmühaberi önceden alınmışsa, bu bilgiler forma işlenerek yetkili memur tarafından onaylanacaktır.

6. Formun Mal Bildirim belgesi bölümündeki sorular, eşi başvurmuş ise eşinin bölümü de dahil olmak üzere, noksansız olarak cevaplandırılacak ve beyan sahipleri tarafından imzalanacaktır.

7. Formun vukuatlı nüfus kayıt örneği bölümü, aylık isteminde bulunanların kayıtlı oldukları nüfus müdürlüklerince noksansız şekilde, yaş ve kayıt düzeltmeleri mevcut ise buna ait tarihler de belirtilmek suretiyle doldurularak, nüfus müdürlüğü yetkilisine imza ve mühürle onaylanacaktır.

8. Bu işlemler tamamlandıktan sonra müracaatçı ayrıca şu işlemleri yapacaktır (eğer ilgili kurumdan aynı il veya ilçede birden fazla ise her biri için ayrı ayrı olmak üzere):

- İcra müdürlüğünden nafaka alıp almadığını, alıyorsa miktarını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Tapu sicil müdürlüğünden ilgili adına gayrimenkul varsa cins ve miktarını yetkili imzalarla tevsik edecektir.

- Belediye başkanlığından emlak ve arazi beyanına göre gayri menkulünü yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Vergi dairesi müdürlüğünden vergi mükellefi olmadığını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Bağkur il müdürlüğünde kaydının olmadığını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- S.S.K. il müdürlüğünden kaydının olmadığını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Emniyet müdürlüğü veya jandarma komutanlığından, devletten yakınları aracılığıyla yardım görüp görmediği, görüyorsa miktarı; erkek çocuklarının halen kimin himayesinde bulunduğunun bildirilmesi; şahsın araç kaydı olup olmadığını bildirilmesi; başka bir ülkeden yardım görüp görmediğinin araştırılması; aslen kimlerin himayesinde bulunduğunun belirlenmesi yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Tarım il müdürlüğünden doğrudan gelir desteği dolayısıyla destek alıp almadığını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- İlgili kurumlara (şeker pancarı, tütün, fındık, antep fıstığı gibi) desteklenen ürünler satıp satmadığını yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Sağlık müdürlüğünden yeşil kart bilgilerini yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım bilgilerini yetkili imzalarla tevsik edecektir.
- İdarece lüzüm görülen diğer iş ve işlemleri yetkili imzalarla tevsik edecektir.

1. Muhtaçlık; yönetmeliğin 6. ve 7. maddeleri birlikte değerlendirilmek suretiyle kararlaştırılarak muhtaçlık belgesi bölümü doldurulacaktır.

2. Muhasebe müdürlüğüne verilen ve ayrıntılarına yukarıda değinilen formun işlemleri tamamlandıktan sonra yaşlılık aylığı isteminde bulunanlar için 3 adet vesikalık fotoğrafla birlikte işlemler dosya il idare kuruluna intikal ettirilir.

3. İşlemleri tamamlanan ve idare kuruluna intikal ettirilen dosya müdürlük tarafından incelenerek kurula sunulur. Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısının başkanlığında Hukuk İşleri Müdürü, Defterdar, Milli Eğitim Müdürü, Bayındırlık ve İskân Müdürü, Sağlık Müdürü, Tarım Köy İşleri Bakanlığı İl Müdüründen müteşekkil kurul tarafından formun muhtaçlık belgesi bölümü doldurulur, imzalanır, mühürlenir ve deftere kaydedilir.

4. İşlemi biten dosya Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere üst yazıyla birlikte Defterdarlığa gönderilir.

5. Defterdarlık bir üst yazıyla dosyayı Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne gönderir.

6. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü dosya üzerinde inceleme yaparak nihai kararını verir. Böylece şahıs maaşa bağlanır veya bağlanmaz. Sonuç ilgiliye bildirilir.

Dikkat edilecek olursa yapılan tek bir iş olmasına rağmen ildeki kamu organizasyonlarının bir çoğu işlemin oluşumuna katkı olmaktadır. İdare kurulunun yaptığı ise formaliteden ibaret, değer mühendisliği açısından ilave fonksiyon sağlamak bir yana değer ve zaman kaybına neden olmaktadır. Değer Mühendisliğini düşük maliyetle, gerekli fonksiyonelliğe sahip optimum değerde ürün, hizmet veya sisteme ulaşmayı sağlayan organize çabaların bütünü³⁴ şeklinde tanımladığımızda il idare kurullarının işlevsel açıdan, kalite katkısı, fonksiyonellik artırımı, maliyet azaltma gibi konularda hiçbir katkısı olmamaktadır.

Bazı kararların uygulanabilirliği kalmamıştır. 277 sayılı Nalbant Mektepleri ve Nalbantlık Hakkında Kanununun 6.maddesi doğrultusunda nalbant okulu ve kursundan belge almaksızın icrayı sanat edenlerle, çalışma yerleri ve yaptıkları nal ve mıhları gerekli teknik şartlara uymayanlar hakkında para cezası vermek görevi, yine 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu 2-B maddesinin 7267 Sayılı kanunla değişik 2 D maddesi uyarınca bucak kurulmasında, kaldırılmasında, merkezinin belirtilmesinde, adlarının değiştirilmesinde, bir bucağın başka bir il veya ilçeye bağlanmasında mütalaha vermek gibi bir görevi fiilen uygulanamaz hale gelmiştir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma sonucunda İl İdare Kurullarının değer mühendisliği açısından son derece gereksiz, zaman kaybına neden olan, bir çok işlemleri formaliteden ibaret olan bir kurum olduğu tespit edilmiştir. Değer mühendisliği açısından irdelediğimiz il idare kurulları gibi diğer kamu organizasyonları da aynı bakış açısıyla incelenmesi durumunda, Türk kamu organizasyonlarının yeniden ele alınarak, tüm kurum ve kuruluşlarıyla yenilenmesi gerektiği ortaya çıkacaktır. Bunun için her şeyden önce gerek halkta gerek devleti yönetenlerde zihniyet değişikliğinin olması gerekir. Tabiatıyla yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bu yasal düzenlemede devlet örgütünün yapısı yeniden organize edilmelidir. Mevcut durumu düzeltmeye yönelik her çalışma başarısızlığa mahkumdur. Sistemi yeniden ele alacak, her şeyi yok sayıp devletin bekası için gerekli olan

34 GREVE ve WILSON s.3

kurum, görev ve hizmetlerin yeniden düzenlenmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmalıdır. Kamuda, reorganizasyon yerine reengineering kavramını uygulama ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple, tüm kamu organizasyonları değer mühendisliği uygulamasına tabi tutularak;

1. e-ülkeye (e-Devlet, e-iş, e-birey) bir an önce geçilerek, takdir yetkisinin kullanımına ihtiyaç duyulmayan hizmetler elektronik ortamdan sunulmalıdır.
2. Kamu hizmetlerinde öz yetenek dışındaki hizmetler satın alınmalıdır. Modası geçmiş, gereksiz, tekrar niteliğindeki iş ve işlemler ile bu iş ve işlemleri yürüten kurul, komite, komisyon, heyet vs. tasfiye edilmelidir.
3. Merkezi idare ile mahalli idare görev dağılımı yeniden belirlenerek merkezi idareye planlama, koordinasyon ve denetleme görevi ile bölgesel ve ulusal nitelikli hizmetlerin sunumu verilmeli, diğer görevlerin tamamı mahalli idareye bırakılmalıdır.
4. Ölçülebilir performans ölçütleri geliştirilmeli, müşteri memnuniyeti sürekli ölçülmeli, personel, kuralları yerine getirmekten sorumlu olmak yerine, sonuç almaktan sorumlu olmalıdır, iç ve dış müşteri tatminini esas olmalıdır.
5. Mevzuatın azaltılması, kısaltılması, sadeleştirilmesi sağlanmalıdır.
6. Yolsuzluk ve kaynak israfı önlenmeli, yatırımlarda değer mühendisliği tekniklerinden yararlanılmalıdır.
7. İtranet sistemi aracılığıyla tesis edilen bir işlemde tüm kamu organizasyonları yararlanabilmeli, gereksiz tekrarlar önlenmelidir.
8. Devlet aslı görevlerini icra etmelidir. Devletin uhdesinde bulunan ve fakat devlet olmanın bir gereği olarak sunulması zorunlu olmayan tüm ürün, hizmet ve görevler sivil organizasyonlar tarafından yerine getirilmelidir.

Kısacası Değer Mühendisliğinin temel ilkelerinden olan değer ve fonksiyonellik, kalite ve tatmin, maliyet ve servis optimizasyonu, beyin fırtınası ve takım çalışması, alternatif ürün ve tercih açısından organizasyonun tüm kademeleri irdelenmeli, değerli görülenler bırakılmalı, değersiz görülenler ise ülke savunması, adalet, iç güvenlik ve asayiş hizmetleri ile bu hizmetlerin gerçekleşmesine yönelik vergi toplama dışındaki kurul, komite, komisyon, heyet gibi değer azaltıcı organizasyonların hayatiyetine son verilmelidir. Aksi takdirde Türk milletinin çağdaş medeniyet yolunda ilerlemedeki kararlılığına bu tür oluşumlar engel teşkil edecektir.

Araştırmanın kısıtları arasında, değer mühendisliğinin İl İdare Kurulu'nda uygulanması halinde, somut olarak hangi yararların ne ölçüde elde edilebileceği

tespit edilememiş olması yer almaktadır. Çünkü, uygulama sonucunu ölçebilmek için gerekli yasal düzenlemenin yapılarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, değer mühendisliği çalışmasının söz konusu alana uygulanmasında ne tür yasal engellerin bulunduğu ve bunların nasıl aşılabileceğine ilişkin olarak ayrıntılı ve uygulamalı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

ACAR, Durmuş, Hasan AKLAN, Mamul Maliyetlerinin Yönetiminde Etkin Bir Araç: Değer Mühendisliği basılmamış,

AKLAN Hasan, Maliyet Yönetim Aracı Olarak Hedef Maliyetleme ve Devlet Ormanlık Fidanlık İşletmelerinde Uygulanabilirliği, Basılmamış Doktora Tezi, Isparta 2003,

ALANKUŞ Orhan B. Otomotiv Endüstrisinde Geleceğin Araştırmaları Ve Kritik Teknolojiler, Tübitak Marmara Araştırma Merkezi Malzeme Ve Kimya Teknolojileri Araştırma Enstitüsü
<http://www.mam.gov.tr/enstituler/mktae/kritek-kitap/kritek127.html>
18/4/2003

ALASHEASH Saleh Th., This document was presented at the 1993 International Conference of the Society of American Value Engineers (SAVE) at Fort Lauderdale, Florida, MSCE, Riyadh, Saudi Arabia. It was published in the SAVE Annual Proceedings and is copyrighted (SAVE, 1993).

DOĞAN Özlem İpekçil, Mehmet MARANGOZ, Kobi'lerin Dış Pazarlara Açılmada Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Ve Bir Uygulama, .
<http://www.foreigntrade.gov.tr/ead/DTDERGI/nisan2002/kobi.htm>
18/4/2003

ERGUN Ülkü, Ürünün Tasarım Aşamasında Uygulanan Stratejik Maliyet Yönetim Teknikleri, Muhasebe ve Denetime BAKIŞ Dergisi, Şubat 2002

GREVE John W, Frank W. WILSON, Value Engineering in Manufacturing Prentice- Hall, Inc New Jersey 1967 Roger B. SPERLING, Understanding Value Engineering, Aug. 2001, Vol 33, issue 8,

MENDERES Münevver, Muzaffer AYDEMİR, Bir Maliyet Yönetim Tekniği olarak Hedef Maliyetleme, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1999

- LENZER W.F. "Value Management from a Global Perspective", in Architectural Management, 1992 Ed. M.P. Nicholson, E & FN Spon., s. 271-272
- SMITH Ken L. Applying Value Analysis To A Value Engineering Program *Paper for AAHSTO VE Conference 1999*, PE, CVS Value Engineering Manager Washington State Department of Transportation
- TÜRKAY, Adem ve F. Can AKTAN, Değer Analizi ve Bir Mutfak Sandalyesi üzerinde Uygulanması, Hacettepe Ü., Ağaç İşleri Endüstri Müh. Bl, 1996-1997, Bahar Dönemi Bitirme Tezi, Beytepe, Yayınlanmamıştır.
- WITSCHHEY walter, roger WULFF, how to ensure quality and cut costs with cultural institution value methodology, museum management and curatorship, vol. 17, no 1 1998
- <http://www.mrps.doi.gov/ve1.htm> 18/4/2003
- <http://www.museum-security.org/rogerwulff2.html> 04/04/03 18:00;
- http://www.dot.ca.gov/hq/oppd/pdpm/chap_pdf/chapt19.pdf 18/4/2003
- <http://www.tutev.org.tr/mimar/sozluk.html>
- <http://www.engr.wisc.edu/ep/ema/courses/ema453.html> 18/4/2003
- <http://www.value-engineering.com/weblinks.htm> 18/4/2003
- <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valueeng/decision/index.htm> 18/4/2003
- <http://www.value-engineering.com/weblinks.htm> 18/4/2003
- <http://www.toyotasa.com.tr/middle/kurumsal/efsane.htm> 18/4/2003
- <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valueeng/index.htm> 18/4/2003
- <http://www.nan.usace.army.mil/business/buslinks/valueeng/index.htm> 18/4/2003

